

VÝZKUMNÉ NÁSTROJE - POZOROVÁNÍ

- sledování činností lidí (registrace, popis)
- strukturované pozorování: pozorovatel si předem stanoví kategorie, v rámci kterých bude pozorovat. Pozorovatel si musí dopředu připravit pozorovací arch, do kterého zaznamenává pozorování (např. mapa třídy). Do archu se zaznamenává např. frekvence komunikace učitele s jednotlivými žáky.
viz. dokument

podle Gavora 2000

POZOROVACÍ SYSTÉMY

- komplexní nástroje připravené na práci pozorovatele
- jsou jich tisíce
- významné: Flandersův, Bellackův

podle Gavora 2000

PRŮBĚH POZOROVÁNÍ

- přímé pozorování: pozorovatel je sice maximálně nenápadný, ale je v místnosti s pozorovanými
- nepřímé pozorování

podle Gavora 2000

ZÁKLADNÍ ZPŮSOBY ZÁZNAMU KATEGORIÍ

- **zaznamenávání trvání kategorií:** měří se délka dané činnosti
- **zaznamenávání výskytu kategorií:** pozorovatel udělá čárku, nebo zapíše číslo jevu, když zpozoruje zkoumaný jev (tomu se říká kódování)
- intervalové kódování: pozorovatel kóduje do jednotlivých časových kategorií (např. 3s, 10s, 15s, atd.)
- přirozené kódování: výzkumník udělá záznam na začátku každé pozorované kategorie (např. učitel hodnotí odpověď žáka)_

podle Gavora 2000

VYHODNOCOVÁNÍ KATEGORIÍ

- frekvence: zjišťuje četnost výskytu dané kategorie
- sekvenční: zjišťuje se sled (která kategorie následovala za kterou)

viz. Gavora 2000
podle Gavora 2000

INTERVIEW

- Interview - rozhovor (ale ne každý rozhovor je interview)
- raport - navázání příjemného vztahu a otevřené atmosféry mezi výzkumníkem a respondentem
- otázky - otevřené, polouzavřené, uzavřené
- interview - strukturované (otázky a alternativy jsou přesně dány), nestrukturované (úplná volnost odpovědí), polostrukturované (respondentovi se nabýdnou alternativy, ale žádá se i objasnění výběru dané alternativy)

INTERVIEW

- prostředí pro interview musí být tiché, klidné, podle možností izolované
- nácvik interview - napodobování zkušenějších výzkumníků (např. z nahrávek)
- průběh interview: 1. úvodní část (3 min.) - konverzace o obecných věcech; 2. začíná interview (výzkumník je přátelský ale korektní a profesionální - ne příliš žoviální!) Otázky jsou seřazeny do obsahových celků. Pozor na sugestivní otázky. („Máš rád maminku?“ Lepší: „Co bys mi řekl o svých rodičích?“) Prostředky pro plynulý průběh rozhovoru: Gavora 2000 s. 113.

podle Gavora 2000

HODNOCENÍ INTERVIEW

- interview trvá tak dlouho, dokud nemá výzkumník dostatečný počet údajů
- při hodnocení musí výzkumník provést kategorizaci dat (třídí odpovědi do kategorií - kóduje - přiřazuje čísla)
- hodnocení výzkumné metody interview (viz. Disman 2002 s. 141 tabulka 7.1.)

EXPERIMENT (EXPERIMENTÁLNÍ METODA)

- Experiment (alespoň ve spol. vědách) musí mít alepoň dvě složením blízké skupiny lidí, které fungují za různých podmínek. Na konci experimentu se jejich vliv vyhodnotí
- Výzkumník plánovitě zasahuje do proměnných a odhaluje kauzální souvislosti
- subjekty - osoby v experimentu
- náhodný výběr - způsob výběru subjektů
- experimentální plán - rozvržení experimentu
- hawthornský efekt - lidé mají tendenci měnit svoje chování pokud jsou někým sledováni

podle Gavora 2000

EXPERIMENT (EXPERIMENTÁLNÍ METODA)

- experimentální skupina - skupina subjektů, ve které se uskutečňuje experimentální působení
- kontrolní skupina - v té se neuskutečňuje ex. působení
- pretest - vstupní test (zadává se subjektům před ex. působením)
- posttest - závěrečný test (zadává se subjektům po ex. působení)
- nezávisle proměnná - proměnná, kterou výzkumník manipuluje v experimentální skupině a kterou nechává nedotknutu v kontrolní skupině
- závisle proměnná - důsledek vlivu nezávisle proměnné

podle Gavora 2000

OBSAHOVÁ ANALÝZA TEXTU

- nekvantitativní způsob obsahové analýzy - kategorie se nezpracovávají numericky
- kvantitativní způsob obsahové analýzy - obsahové prvky textu se kvantifikují
- základní soubor - všechny texty, které se týkají dané problematiky
- významové jednotky - slovo (jméno, slovo citově zabarvené, faktografické, vyjadřující postoje, osobní zájmeno), tvrzení, téma, atd.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Zdeněk Hromádka

13549@mail.muni.cz

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta MU v Brně